

**Stanowisko Zarządu Związku Miast Polskich
w sprawie ustawy z dnia 4 lipca 2019 roku ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu
czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw**

Mając na względzie, iż wspólnym celem wszystkich interesariuszy systemu gospodarki odpadami komunalnymi, w tym strony rządowej i samorządowej, jest ochrona środowiska naturalnego, realizacja zobowiązań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej oraz stworzenie mechanizmów pozwalających na optymalne świadczenie usług użyteczności publicznej na rzecz mieszkańców wszystkich gmin, doceniając starania strony rządowej związane z wyeliminowaniem szeregu niespójności w obowiązujących przepisach, **Zarząd Związku wyraża ogromne zaniepokojenie ostatecznym kształtem uchwalonej w dniu 4 lipca 2019 roku ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw**. Ustawa w tym kształcie może stanowić istotne zagrożenie dla osiągnięcia przez gminy nałożonych na nie zadań, wynikających zarówno z prawa unijnego, jak i krajowego, a w konsekwencji możliwością nałożenia na nasz kraj sankcji przewidzianych w związku z niewywiązaniem się z przyjętych zobowiązań.

Jednocześnie zawarte w niej rozwiązania – poparte przez Ministerstwo Środowiska – dalece odbiegają od uzgodnień poczynionych ze stroną samorządową w trakcie prac Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Faktyczne odrzucenie przez stronę rządową wypracowanych wspólnie rozwiązań kompromisowych stawia pod znakiem zapytania znaczenie konsultacji z partnerami samorządowymi i rolę Komisji Wspólnej w procesie legislacyjnym.

W szczególności sprzeciw strony samorządowej budzi odstępianie od wypracowanego kompromisu dotyczące nieruchomości niezamieszkałych. Przyjęte ostatecznie przez Sejm rozwiązania będą de facto skutkować rzeczywistym wyłączeniem tego typu nieruchomości z gminnego systemu odbioru odpadów komunalnych, co w konsekwencji spowoduje znaczące zmniejszenie szczelności gminnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Jednocześnie przyjęte rozwiązanie pośrednio przełoży się na wzrost opłat uiszczanych przez właścicieli nieruchomości niezamieszkałych. Dlatego Związek wnioskuje o **przywrócenie wcześniej proponowanego rozwiązania** (z ewentualnymi modyfikacjami, które jednak nie zburzą systemu).

Przyjęte zapisy będą szczególnie dotkliwe na terenach zabudowy śródmiejskiej, w której równoległy odbiór odpadów komunalnych przez wiele podmiotów wiązać się będzie z realnymi utrudnieniami. W konsekwencji proponowane rozwiązanie pozostaje w oczywistej sprzeczności do innych działań podejmowanych w obecnej kadencji parlamentu, zmierzających do uspokojenia ruchu samochodowego w centrum miast celem zmniejszenia emisji spalin.

Równie duży niepokój Związku budzi odstępianie od uregulowania kryteriów pozwalających stwierdzić, czy właściciele nieruchomości prawidłowo prowadzą selektywną zbiórkę odpadów komunalnych. Samo zaostrenie kar w tym zakresie – bez konkretnych i operatywnych instrumentów kontrolnych – sprawi, że nowe rozwiązania w tym zakresie będą nieskuteczne. Przedmiotowe kryteria powinny być uregulowane w rozporządzeniu wykonawczym, tak jak ustalono ze stroną samorządową podczas prac Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Związek apeluje także o podwyższenie stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, dotyczących nieruchomości niezamieszkałych i letniskowych. Konkretnie kwoty wynikające z zaproponowanych rozwiązań są istotnie zaniżone względem rzeczywistych kosztów ponoszonych obecnie przez gminy. W konsekwencji przyjęcie maksymalnych stawek na zaproponowanym poziomie skutkować będzie świadczeniem przez gminy usług poniżej rzeczywistych kosztów z tym związanych. Jest to sprzeczne z fundamentalnym dla całego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w gminach założeniem samofinansowania się systemu. Gminy nie mogą

czierać z systemu gospodarki odpadami komunalnymi dodatkowych dochodów, ale nie mogą także finansować systemu z innych źródeł.

Związek wnioskuje także o przywrócenie promowanego na etapie prac rządowych rozwiązania, pozwalającego na uelastycznienie zakresu przedmiotowego regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminach. Podstawa do wydania tej uchwały – w przeciwieństwie do podstawy do wydania rozporządzenia – nie musi cechować się tak dużą szczegółowością, co wielokrotnie było praktykowane przez ustawodawcę, także w tej kadencji parlamentu¹. Należy podkreślić, że takiej zmiany oczekują sami mieszkańcy gmin, w trosce o czystość i porządek w swoim otoczeniu. zgłaszając postulaty uszczegółowienia różnych zapisów w regulaminach.

Konkretne poprawki do uchwalonej przez Sejm ustawy zostaną przedstawione przez przedstawicieli Związku w trakcie prac w Senacie.

Jednocześnie Zarząd Związku Miast Polskich ponownie apeluje o jak najszybsze rozpoczęcie rzetelnej debaty nad całościową reformą systemu gospodarki odpadami komunalnymi, uwzględniającą konieczność implementacji zmienionych unijnych dyrektyw odpadowych, której rezultatem powinno być wypracowanie całkowicie nowych, kompleksowych rozwiązań prawnych. Narastające problemy i negatywne zjawiska coraz dobitniej wskazują, jak pilna staje się realna przebudowa gospodarki odpadami, obejmująca także stworzenie stabilnego rynku wysegregowanych surowców wtórnych i wprowadzenie rozszerzonej odpowiedzialności producentów.

Deklarujemy gotowość współpracy w celu wykorzystania naszych doświadczeń w pracach nad nowym kształtem systemu gospodarki odpadami

Oleśnica. 5 lipca 2019 r.

Za Zarząd

Zygmunt Frankiewicz
PREZES ZWIĄZKU

Do wiadomości:

- 1) **Prezes Rady Ministrów** – *Mateusz Morawiecki*;
- 2) **Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, współprzewodnicząca Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego** - *Elżbieta Witek*;
- 3) **Minister Środowiska** – *Henryk Kowalczyk*;
- 4) **Przewodniczący Senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej** – *Piotr Zientarski*;
- 5) **Przewodniczący Senackiej Komisji Środowiska** – *Zdzisław Pupa*;
- 6) **Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska** – *Sławomir Mazurek*;
- 7) **Dyrektor Departamentu Gospodarki Odpadami** – *Magda Gosk*.

¹ Przykładowo, zgodnie z art. 5a ust. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym " rada gminy określa w drodze uchwały wymagania, jakie powinien spełniać projekt budżetu obywatelskiego, **w szczególności:**" (...).

Proponujemy więc: "Zgodnie z art. 6r ust. 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach rada gminy określi, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, **w szczególności** częstotliwość odbierania odpadów komunalnych od właściciela nieruchomości i sposób świadczenia usług przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych."